

Kostetskiy, V. V. "Perspektyvy investytsiino-innovatsiinoho rozvytku zhytlovo-komunalnoho hospodarstva Ukrainy" [Prospects of investment and innovation development of housing and communal services of Ukraine]. *Visnyk sotsialno-ekonomichnykh doslidzhen*, no. 2 (2014): 82-91.

Kudryavtseva, O. V., and Grechukhina, I. A. "Adaptatsiya regiona k izmeneniyu klimata" [Adaptation of the region to climate change]. *Ekonomika prirodopolzovaniya*, no. 3 (2013): 35-43.

Mkhytarian, N. M. "Stratehiia rozvytku vidnovliuvanoi enerhetyky v Ukraini" [Renewable Energy Development Strategy in Ukraine]. *Netraditsionnaya enerhetyka v XXI veke*. AR Krym, 2009. 9-12.

Popel, O. S., and Tumanov, V. L. "Vozobnovlyayemye istochniki energii: sostoyaniye i perspektivy razvitiya" [Renewable energy

sources: state and development prospects]. *Alternativnaya energetika i ekologiya*, no. 2 (2011): 135-148.

Rebenok, N. V. "Klasyfikatsiia netradytsiinykh, vidnovliuvanykh i alternatyvnykh vydiv palyvno-enerhetychnykh resursiv ta analiz yikh vlastyvosti" [Classification of non-traditional, renewable and alternative types of fuel and energy resources and analysis of their properties]. http://www.esteticamente.ru/portal/Soc_Gum/Vcndtu/2010_43/7.htm

"Stan ta zahalno derzhavni problemy vprovadzhennia zakhodiv enerhoefektyvnosti v Ukraini" [Status and national problems of implementation of energy efficiency measures in Ukraine]. http://www.nas.gov.ua/siaz/Ways_of_development_of_Ukrainian_science/article/15016.3.004.pdf

УДК 378.4.014.54(477)

ШЛЯХИ ВДОСКОНАЛЕННЯ РЕСУРСНОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ВИЩИХ НАВЧАЛЬНИХ ЗАКЛАДІВ В УКРАЇНІ

© 2017 СЕМЕНЕЦЬ Ю. О.

УДК 378.4.014.54(477)

Семенець Ю. О. Шляхи вдосконалення ресурсного забезпечення вищих навчальних закладів в Україні

Стаття присвячена оцінці розподілу фінансових ресурсів університетів у розрізі поточних і капітальних видатків шляхом аналізу публічних закупівель ключових вищих навчальних закладів України та виробленню пропозицій щодо підвищення ефективності ресурсного забезпечення національної системи вищої освіти на рівні університетів. Для досягнення поставленої мети за допомогою модуля аналітики ProZorro здійснено аналіз публічних закупівель 50 провідних університетів України за рейтингом «Топ 200 Україна» у період з 1 серпня 2016 р. по 31 липня 2017 р. Встановлено, що частка капітальних видатків університетів України є нижчою, ніж у європейських країнах, що негативно впливає на ресурсний потенціал вищої школи. За результатами аналізу більшість закупівель вищих навчальних закладів є допороговими і здійснюються за неконкурентними процедурами закупівлі шляхом укладання прямого договору з постачальником (виконавцем), що свідчить про недостатньо ефективне використання фінансових ресурсів. Запропоновано рекомендації щодо підвищення ефективності використання коштів у частині здійснення публічних закупівель, що сприятимуть зростанню рівня матеріально-технічного оснащення університетів і вдосконаленню ресурсного забезпечення вищої школи.

Ключові слова: вища освіта, університет, матеріально-технічна база, публічні закупівлі, ефективність.

Рис.: 2. **Бібл.:** 10.

Семенець Юлія Олександрівна – аспірантка кафедри політичної економії, Київський національний економічний університет ім. В. Гетьмана (пр. Перемоги, 54/1, Київ, 03057, Україна)

E-mail: yuliasemenets@gmail.com

УДК 378.4.014.54(477)

Семенець Ю. А. Пути совершенствования ресурсного обеспечения высших учебных заведений в Украине

Статья посвящена оценке распределения финансовых ресурсов университетов в разрезе текущих и капитальных расходов путем анализа публичных закупок ключевых высших учебных заведений Украины и выработке предложений по повышению эффективности ресурсного обеспечения национальной системы высшего образования на уровне университетов. Для достижения поставленной цели с помощью модуля аналитики ProZorro осуществлен анализ публичных закупок 50 ведущих университетов Украины по рейтингу «Топ 200 Украина» в период с 1 августа 2016 г. по 31 июля 2017 г. Установлено, что доля капитальных расходов университетов Украины ниже, чем в европейских странах, что отрицательно влияет на ресурсный потенциал высшей школы. По результатам анализа большинство закупок высших учебных заведений является допороговыми и осуществляются по неконкурентной процедуре закупки путем заключения прямого договора с поставщиком (исполнителем), что свидетельствует о недостаточно эффективном использовании финансовых ресурсов. Предложены рекомендации по повышению эффективности использования средств в части осуществления публичных закупок, способствующие росту уровня материально-технического оснащения университетов и совершенствованию ресурсного обеспечения высшей школы.

Ключевые слова: высшее образование, университет, материально-техническая база, публичные закупки, эффективность.

Рис.: 2. **Библ.:** 10.

Семенець Юлія Олександрівна – аспірантка кафедри політичної економії, Київський національний економічний університет ім. В. Гетьмана (пр. Перемоги, 54/1, Київ, 03057, Україна)

E-mail: yuliasemenets@gmail.com

UDC 378.4.014.54(477)

Semenets Iu. O. The Ways to Improve the Provision of Resources for Higher Education Institutions in Ukraine

The article is concerned with an assessment of the allocation of financial resources of universities in terms of both the current and the capital expenditure by means of analyzing the public procurement of the important higher education institutions in Ukraine and elaboration of proposals for improving efficiency of the provision of resources for the national higher education system at the university level. To achieve the purpose set, an analysis of public procurements for 50 leading Ukrainian universities, ranked in the «Top 200 Ukraine» from August 1st, 2016 to July 31st, 2017, has been carried out, using the ProZorro analysis module. It has been found that the share of capital expenditures of Ukrainian universities is lower than in European countries, which has a negative impact on the resource potential of higher education. As a result of the carried out analysis, most of the purchases for higher education institutions are before-threshold and are implemented in a noncompetitive procurement process through the conclusion of a direct contract with the supplier (contractor), which indicates the insufficiently efficient use of financial resources. Recommendations to improve efficiency of the use of funds in terms of public procurement have been made, which would contribute to an increase in the level of the material-and-technical provision of universities and to an improvement of the provision of resources for higher education.

Keywords: higher education, university, material-and-technical basis, public procurement, efficiency.

Fig.: 2. **Bibl.:** 10.

Semenets Iuliia O. – Postgraduate Student, Department of Political Economy, Kyiv National Economic University named after V. Hetman (54/1 Peremohy Ave., Kyiv, 03057, Ukraine)

E-mail: yuliasemenets@gmail.com

На якість вищої освіти значною мірою впливає наявність відповідної матеріально-технічної бази у вищих навчальних закладах (далі – ВНЗ) для виконання ними своїх функцій з підготовки кваліфікованих кадрів для потреб ринку праці та здійснення науково-дослідницької діяльності. Порівняно низькі показники капітальних видатків у структурі загальних видатків університетів зумовлені недостатнім рівнем загального фінансування вищої школи та низьким рівнем власних доходів університетів внаслідок незначної диверсифікації джерел фінансування. Наявність у вітчизняних ВНЗ застарілої інфраструктури ускладнює підготовку фахівців у тих галузях знань, що потребують значної матеріально-технічної бази. У зв'язку з цим виникає питання ефективності розподілу фінансових ресурсів ВНЗ з метою забезпечення стабільної діяльності та підвищення якості вищої освіти.

Виходячи з поставленої проблеми, більш детального вивчення потребує структура видатків вітчизняних університетів, спрямованих на нарощення матеріально-технічної бази вищої освіти, та оцінка їх ефективності для забезпечення подальшого розвитку.

З метою вирішення дослідницької проблеми автор у даній роботі спирається на наукові доробки вітчизняних учених, присвячені проблемам фінансового забезпечення національної системи вищої освіти, а також на нормативно-правову базу щодо вищої освіти та офіційні статистичні дані.

Про актуальність фінансування вищої школи як наукової проблеми свідчить ступінь розробленості даної теми в наукових доробках учених. Зокрема, концептуальні основи вдосконалення фінансово-економічного механізму вищої освіти досліджуються в наукових працях І. Каленюк та О. Кукліна. Основним шляхам модернізації фінансування українських ВНЗ присвячені наукові доробки О. Буцької та О. Красільника. Напрями вдосконалення державного регулювання фінансового забезпечення ВНЗ є предметом наукових пошуків А. Антонова. Дослідження оптимального розподілу коштів бюджету ВНЗ та ефективного їх використання висвітлюється в наукових публікаціях Н. Волкової, Н. Волосової та Н. Стеблюк. На важливості забезпечення найбільш ефективного використання фінансових ресурсів у розрізі основних напрямів діяльності університету як одному з основних завдань фінансового менеджменту ВНЗ наголошує Т. Боголіб.

Метою пропонованої статті є оцінка розподілу фінансових ресурсів університетів у розрізі поточних і капітальних видатків шляхом аналізу публічних закупівель провідних ВНЗ України та вироблення пропозицій щодо підвищення ефективності ресурсного забезпечення національної системи вищої освіти на рівні університетів.

В умовах економіки знань, коли університети стають драйверами соціально-економічного розвитку, необхідною умовою високої якості освітніх послуг і наукових досліджень є достатній рівень фінансування вищої освіти та наявність відповідної інфраструктури. Нарощення матеріально-технічної бази ВНЗ в Україні відбувається за рахунок державного фінансування та

власних надходжень від надання освітніх послуг і додаткової діяльності.

Впровадження Закону України «Про вищу освіту» [4] мало на меті серед іншого розширення фінансової автономії вищих навчальних закладів, зокрема в частині розпорядження власними надходженнями (від надання платних послуг), відкриття поточних і депозитних рахунків у банках. Разом з тим, стаття 70 цього Закону визначає, що надходження ВНЗ, благодійні внески та гранти зараховуються на спеціальні рахунки Держказначейства і включаються до кошторису ВНЗ [4]. Ці кошти можуть спрямовуватися на придбання майна, капітальне будівництво, поліпшення матеріально-технічного, навчально-лабораторного та навчально-методичного забезпечення. Існування законодавчих колізій і, як наслідок, збереження централізованого впливу Держказначейства та МОН на формування статей видатків не дозволяє повною мірою реалізувати принципи фінансової автономії у вітчизняних університетах.

Відповідно до економічної класифікації видатків бюджету [7], що застосовується для характеристики видатків бюджетних установ за економічним змістом операцій, виділяються:

- ✦ *поточні видатки* – це «видатки, які спрямовуються на виконання бюджетних програм та забезпечують поточне функціонування бюджетних установ, проведення досліджень, розробок, заходів та надання поточних трансфертів населенню і підприємствам (установам, організаціям)»;
- ✦ *капітальні видатки* – це «видатки, які спрямовуються на придбання основного капіталу (обладнання і предметів довгострокового користування), необоротних активів (у тому числі землі, нематеріальних активів тощо), на капітальні інвестиції, капітальний ремонт; на створення державних запасів і резервів; на придбання капітальних активів; невідплатні платежі, компенсацію втрат, пов'язаних з пошкодженням основного капіталу» [7].

За даними міжнародної статистики, станом на 2013 р. поточні видатки державних ВНЗ в Україні становили 97,7% загальних видатків, а капітальні – 2,3% [2]. Порівняння структури видатків державних ВНЗ в Україні та в інших європейських країнах (рис. 1) свідчить про невідповідність співвідношення поточних і капітальних видатків у вітчизняних університетах та університетах більш економічно розвинутих країн. Крім того, рівень капітальних видатків в українській вищій школі значно знизився: з 16,8% у 2000 р. до 2,3% у 2013 р. Порівняно низький рівень капітальних видатків у структурі загальних видатків ВНЗ не забезпечує умови для розвитку таких галузей вищої освіти, які потребують значної інфраструктурної бази для здійснення навчальної та дослідницької діяльності (медицина, інженерія, природничі спеціальності) [9].

З огляду на зазначене вище, варто детальніше дослідити статті витрат національних ВНЗ з метою виділення тих напрямів, які фінансуються більшою мірою,

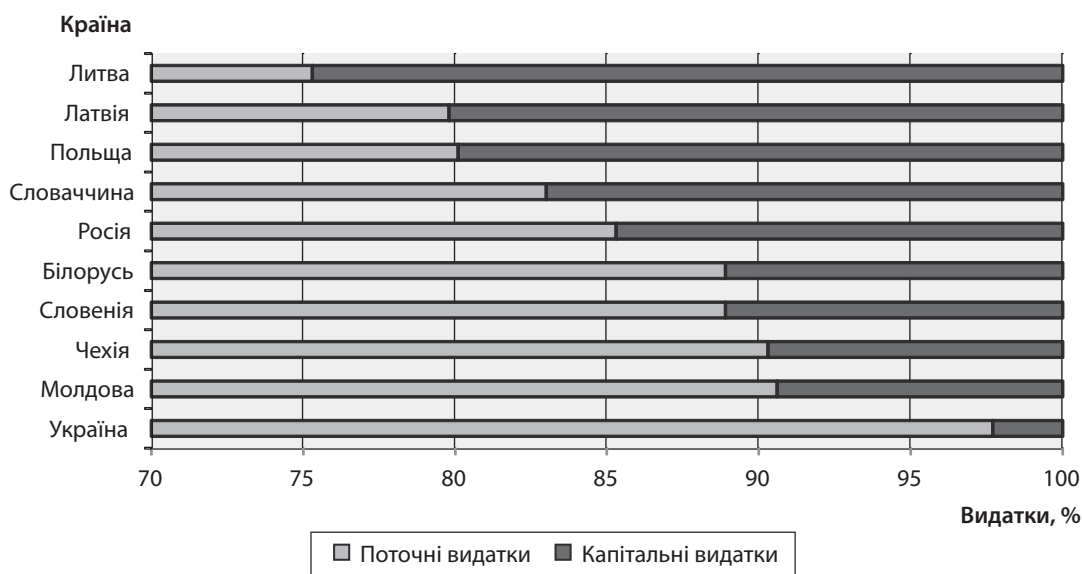

Рис. 1. Структура видатків державних ВНЗ, 2012–2013 рр.

Джерело: складено за [2].

та окреслити шляхи вдосконалення ресурсного забезпечення вищої школи. За словами Т. Боголіб, ефективними чинниками управління підготовкою фахівців у вищій школі та проведення наукових досліджень є державне замовлення і публічні закупівлі [1]. Виходячи з цього далі в роботі здійснено аналіз особливостей публічних закупівель 50 провідних українських ВНЗ.

Вибірка університетів сформована на основі рейтингу вищих навчальних закладів «Топ 200 Україна» (далі – Топ 200) 2016/2017 р. [10] і включає ВНЗ, що посіли перші 50 позицій у рейтингу. За даними Державної служби статистики [3], в Україні станом на 2016/2017 навчальний рік налічується 287 ВНЗ III–IV рівнів акредитації (університети, академії, інститути; без урахування тимчасово окупованої території АР Крим, м. Севастополя та частини зони проведення антитерористичної операції), отже представлена вибірка відображає 17,4% загальної кількості ВНЗ.

Аналіз структури публічних закупівель університетів здійснено за допомогою модуля аналітики VProZorro [6], який відображає всі закупівлі, що проводяться через електронну систему закупівель ProZorro. Дослідження охоплює період з 1 серпня 2016 р., коли використання електронної системи закупівель стало обов'язковим для всіх замовників, по 31 липня 2017 р. і включає в себе повний навчальний рік. Проаналізовані закупівлі згруповано за предметами закупівлі відповідно до підрозділів Єдиного закупівельного словника (ДК 021:2015) [8] за кількістю процедур закупівель (рис. 2).

Варто зазначити, що Законом України «Про публічні закупівлі» [5] регулюються так звані надпорогові закупівлі, у яких вартість предмета закупівлі товару (товарів), послуги (послуг) дорівнює або перевищує 200 тис. грн, а робіт – 1,5 млн грн). Відповідно, у випадках, коли вартість предмета закупівлі нижча, мають місце допорогові закупівлі, які не врегульовані цим Законом.

За результатами дослідження публічних закупівель 50 провідних університетів України на основі модуля аналітики VProZorro можна зробити такі висновки:

- ✦ у період із серпня 2016 р. по липень 2017 р. університетами було здійснено 14 122 процедури закупівлі, з них частка завершених становить 89,5% (12 637);
- ✦ у структурі закупівель переважають допорогові закупівлі (86,3%), частка надпорогових закупівель становить 13,6% (1925);
- ✦ питома вага конкурентних процедур закупівлі становить 20,7% (2 919), неконкурентних – 79,3% (11 193);
- ✦ загальна економія для 50 проаналізованих університетів за досліджуваний період від використання електронної системи закупівель ProZorro склала більше 86 млн грн (середній відсоток зниження ціни 15,95%), що, по-перше, свідчить про завищені очікувані ціни при плануванні закупівель, а, по-друге, створює можливість для додаткового фінансування ресурсної інфраструктури університетів;
- ✦ із загальної суми економії майже 78 млн грн було зекономлено за рахунок здійснення конкурентних надпорогових закупівель – відкритих торгів (у тому числі з публікацією англійською мовою);
- ✦ серед надпорогових закупівель за типом процедури переважають відкриті торги (у тому числі з публікацією англійською мовою) (63%), частка переговорних процедур закупівлі та переговорних процедур за нагальною потребою становила відповідно 21,9% і 15%;
- ✦ 9,9%, або 8,5 млн грн., становила економія від здійснення допорогових закупівель з використанням системи ProZorro, що зумовлено необов'язковістю її використання при таких закупівлях;

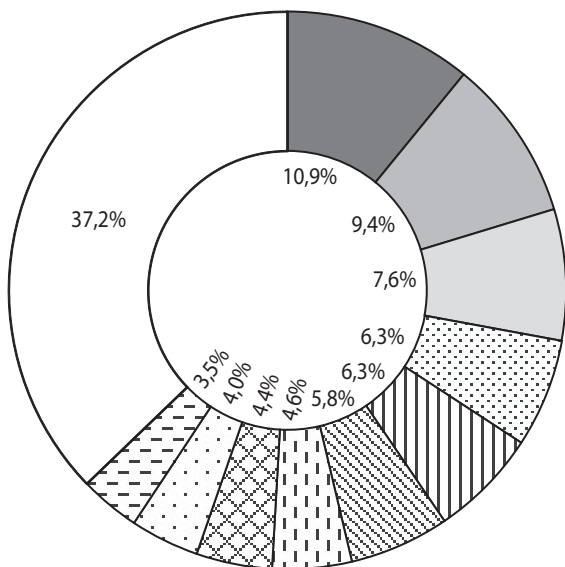

Рис. 2. Розподіл публічних закупівель 50 ключових ВНЗ України за предметами закупівлі, % (серпень 2016 р. – липень 2017 р.)

Джерело: складено за результатами аналітичного дослідження.

- ✦ результатом такої умови є 86% допорогових закупівель (10 482), які здійснювалися ВНЗ у неконкурентний спосіб шляхом укладання прямого договору з постачальником (виконавцем) та оприлюднення звіту про укладені договори;
- ✦ при цьому середній відсоток зниження ціни в допорогових закупівлях, проведених через систему ProZorro, є вищим, ніж у надпорогових (16,3% і 15,3% відповідно), що свідчить про невикористаний потенціал перших для економії коштів;
- ✦ у загальній структурі закупівель за предметами закупівлі найбільшу частку (10,9%) становлять продукти харчування, напої, тютюн і супутня продукція (ДК 21:2015 15000000-8), що хоч і сприяє нормальному функціонуванню закладу освіти, проте не є його основним напрямом діяльності та створює здебільшого соціальний ефект для студентів, викладачів та адміністративного складу;
- ✦ дещо менша питома вага в загальній кількості закупівель припадає на конструкції та конструкційні матеріали, допоміжні будівельні матеріали (9,4%), офісну та комп'ютерну техніку, устаткування та приладдя (7,6%), меблі, побутову техніку та засоби чищення (6,3%), послуги з ремонту і технічного обслуговування (6,3%), будівельні роботи та поточний ремонт (4,6%), що свідчить про намагання ВНЗ оновити застарілу інфраструктуру та підвищити рівень матеріально-технічного забезпечення вищої освіти;
- ✦ порівняно велика частка закупівель друкованої продукції (5,8%, куди входять книги, газети, періодичні видання, посібники, поштова продукція, бланки, реєстраційні журнали, чорнила та ін.) та

- Продукти харчування, напої, тютюн та супутня продукція
- Конструкції та конструкційні матеріали, допоміжна будівельна продукція (крім електроапаратури)
- Офісна та комп'ютерна техніка, устаткування та приладдя (крім меблів та пакетів програмного забезпечення)
- ▣ Меблі (у тому числі офісні меблі), меблево-декоративні вироби, побутова техніка (крім освітлювального обладнання) та засоби для чищення
- Послуги з ремонту та технічного обслуговування
- ▣ Друкована та супутня продукція
- ▣ Будівельні роботи та поточний ремонт
- ▣ Нафтопродукти, паливо, електроенергія та інші джерела енергії
- Електротехнічне устаткування, апаратура, обладнання та матеріали; освітлювальне устаткування
- Ділові послуги: юридичні, маркетингові, консультаційні, кадрові, поліграфічні, охоронні
- Інші

ділових послуг (3,5% – юридичні, бухгалтерські, маркетингові, кадрові, охоронні, друкарські послуги, послуги із забезпечення роботи офісу та ін.) вказує на значні витрати на утримання ВНЗ і забезпечення їх стабільної роботи.

Отже, у структурі видатків вітчизняних університетів превалюють поточні видатки на забезпечення функціонування ВНЗ у теперішньому періоді. Вдосконалення інфраструктури та нарощення матеріально-технічної бази вищої освіти відбувається повільними темпами внаслідок недостатнього рівня фінансових ресурсів в університетах. Таке співвідношення видатків не забезпечує створення належних умов для подальшого функціонування ВНЗ та підвищення їхньої конкурентоспроможності. Аналіз співвідношення поточних і капітальних видатків університетів в Україні та інших країнах вказує на необхідність зменшення частки перших у структурі загальних видатків. Перспективи підвищення ресурсного забезпечення вітчизняної вищої школи полягають у вдосконаленні механізму розподілу видатків ВНЗ. Разом з тим, як показали результати дослідження, університети не використовують повною мірою наявні можливості для підвищення ефективності використання коштів. Зокрема, покращення стану інфраструктури вищої школи можна досягнути шляхом економії коштів при здійсненні публічних закупівель з використанням системи ProZorro. Підвищення рівня видатків на вищу освіту, зокрема збільшення фінансування на капітальні видатки ВНЗ, у поєднанні з використанням електронної системи закупівель ProZorro сприятиме більш ефективному розподілу фінансових ресурсів та вдосконаленню ресурсного забезпечення вищої школи.

Виходячи з результатів аналітичного оцінювання, для підвищення ефективності та прозорості публічних

закупівель вітчизняних ВНЗ і, як наслідок, удосконалення ресурсного забезпечення університетів і національної системи вищої освіти загалом важливими кроками є такі:

- ✦ активізація громадського контролю з боку органів студентського самоврядування, громадських і неурядових організацій за розподілом коштів університетів, зокрема в частині здійснення публічних закупівель;
- ✦ зниження порогу для проведення допорогових закупівель через систему електронних закупівель ProZorro (це рішення не потребує загальнодержавного рівня і може бути прийняте на рівні окремого університету) з метою максимізації економії коштів;
- ✦ неухильне дотримання принципів публічних закупівель, визначених у статті 3 Закону України «Про публічні закупівлі»;
- ✦ професійне навчання у сфері публічних закупівель членів тендерних комітетів ВНЗ;
- ✦ впровадження середньострокового планування публічних закупівель на термін 3–5 років, виходячи зі стратегічних напрямів розвитку університету.

Додатковими можливостями також може служити оптимізація кількості адміністративного персоналу та передача частини функцій на аутсорсинг з метою економії витрат на оплату праці. Це дозволить спрямувати вивільнені кошти на залучення професійних управлінців до ВНЗ і збільшення частки капітальних видатків.

ВИСНОВКИ

У ході дослідження здійснено аналіз видатків вітчизняних університетів і встановлено, що в умовах нестачі фінансових ресурсів вони використовують кошти недостатньо неефективно, спрямовуючи більшість (97,7%) на покриття поточних видатків та поступово зменшуючи частку капітальних видатків, що загалом негативно впливає на стан матеріально-технічного забезпечення сфери вищої освіти. Аналіз публічних закупівель як способу ресурсного забезпечення діяльності ВНЗ 50 провідних університетів країни відповідно до рейтингу Top 200 за період із серпня 2016 р. по липень 2017 р. показав, що завдяки використанню електронної системи закупівель ProZorro вдалося зекономити більше 86 млн грн, які можуть бути направлені на інші потреби ВНЗ. Встановлено, що найбільша кількість процедур припадає на закупівлю продуктів харчування, конструкцій і допоміжної будівельної продукції, офісної та комп'ютерної техніки, устаткування, приладдя, меблів, послуг з ремонту та технічного обслуговування, що викликано необхідністю оновлення застарілої матеріально-технічної бази. Однак варто зазначити, що більшість допорогових закупівель проводиться в неконкурентний спосіб шляхом прямого укладення договорів, що дозволено законом. Разом з тим, здійснення таких закупівель через систему ProZorro дозволило б ВНЗ отримати більш конкурентні пропозиції на ринку та додаткову економію коштів.

Окреслені рекомендації мають сприяти підвищенню ефективності розподілу фінансових ресурсів вітчизняних ВНЗ у частині здійснення ними публічних закупівель і рівня матеріально-технічного оснащення та ресурсного забезпечення вищої школи. Перспективи подальших наукових розвідок пов'язані з аналізом оптимізації видатків та нарощення ресурсного потенціалу університетів з метою перетворення їх на ключові центри економіки знань. ■

ЛІТЕРАТУРА

1. **Боголіб Т. М.** Фінансове забезпечення розвитку вищої освіти і науки в Україні: автореф. дис. ... д-ра екон. наук: 08.04.01. Київ, 2006. 38 с.
2. Група Світового Банку. URL: <http://www.worldbank.org/>
3. Державна служба статистики України. URL: <http://www.ukrstat.gov.ua/>
4. Закон України «Про вищу освіту» від 01.07.2014 р. № 1556-VII. URL: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/1556-18>
5. Закон України «Про публічні закупівлі» від 25.12.2015 р. № 922-VIII. URL: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/922-19>
6. Модуль аналітики ProZorro. URL: <https://bi.prozorro.org>
7. Наказ Міністерства фінансів України «Про затвердження Інструкції щодо застосування економічної класифікації видатків бюджету та Інструкції щодо застосування класифікації кредитування бюджету» від 12.03.2012 р. № 333. URL: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/z0456-12>
8. Національний класифікатор України. Єдиний закупівельний словник ДК 021:2015/Міністерство економічного розвитку і торгівлі України. URL: <http://www.me.gov.ua/Documents/List?lang=uk-UA&id=2d9678e4-6911-4bde-9f6a-5e347ac01497&ag=NatsionalniKlasifikatori>
9. Освіта в Україні. Аналітичний центр CEDOS. 2015 URL: <https://cedos.org.ua/uk/osvita/zvit-osvita-2015>
10. Рейтинг вищих навчальних закладів «Топ-200 Україна» 2016/2017 рік // Євроосвіта: Центр міжнародних проєктів НДІ прикладних інформаційних технологій. URL: <http://www.euroosvita.net/index.php/?category=1&id=5209>

Науковий керівник – Сацик В. І., кандидат економічних наук, доцент кафедри політичної економії Київського національного економічного університету імені Вадима Гетьмана

REFERENCES

- Boholib, T. M. "Finansove zabezpechennia rozvytku vyshchoi osvity i nauky v Ukraini" [Financial support for the development of higher education and science in Ukraine]: *avtoref. dys. ... d-ra ekon. nauk: 08.04.01*, 2006.
- Derzhavna sluzhba statystyky Ukrainy. <http://www.ukrstat.gov.ua/>
- Hrupa Svitovoho Banku. <http://www.worldbank.org/>
- [Legal Act of Ukraine] (2014). <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/1556-18>
- [Legal Act of Ukraine] (2015). <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/922-19>
- [Legal Act of Ukraine] (2012). <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/z0456-12>
- "Modul analityky ProZorro" [ProZorro analytics module]. <https://bi.prozorro.org>
- "Natsionalnyi klasyfikator Ukrainy. Yedynyi zakupivelnii slovnyk DK 021:2015" [National Classifier of Ukraine. The only purchasing vocabulary DK 021:2015]. Ministerstvo ekonomichnoho rozvytku i torhivli Ukrainy. <http://www.me.gov.ua/>

ФІНАНСУВАННЯ ВИДАТКІВ НА ОСВІТУ В УМОВАХ ДЕЦЕНТРАЛІЗАЦІЇ

© 2017 КОВАЛЕНКО С. О., КОСКІНА Ю. О.

УДК 336.53

Коваленко С. О., Коскіна Ю. О. Фінансування видатків на освіту в умовах децентралізації

Метою статті є визначення кола проблем фінансування освіти в сучасних умовах проведення реформи децентралізації влади в Україні та розробка напрямів їх вирішення. Проаналізовано основні напрями та стан проведення реформи, місце України в рейтингу країн світу за індексом глобальної конкурентоспроможності. Відмічено позитивні моменти децентралізації освіти. Проведено аналіз динаміки видатків бюджету та визначено питому вагу видатків на освіту в загальній сумі видатків бюджету. Поряд з цим окреслено коло основних проблем бюджетного забезпечення освітньої галузі. Запропоновано: підвищити ефективний розподіл фінансових ресурсів на всіх рівнях бюджетної системи; збільшити можливості навчальних закладів щодо залучення додаткових коштів за рахунок освітніх інновацій, розширити список платних послуг, що надаються такими установами; проводити децентралізацію освіти з урахуванням особливостей регіонів, їх виробничого потенціалу, демографічної ситуації та інтересів територіальних громад.

Ключові слова: децентралізація освіти, об'єднана територіальна громада, фінансування освіти, видатки бюджету.

Табл.: 2. **Бібл.:** 15.

Коваленко Світлана Олександрівна – кандидат економічних наук, доцент кафедри державних фінансів, Харківський інститут фінансів Київського національного торговельно-економічного університету (пер. Плетньовський, 5, Харків, 61003, Україна)

E-mail: svetalexkov@gmail.com

Коскіна Юлія Олексіївна – магістрантка, Харківський інститут фінансів Київського національного торговельно-економічного університету (пер. Плетньовський, 5, Харків, 61003, Україна)

УДК 336.53

Коваленко С. А., Коскіна Ю. А. Финансирование расходов на образование в условиях децентрализации.

Целью статьи является определение основных проблем финансирования сферы образования в современных условиях проведения реформы децентрализации власти в Украине и разработка направлений их решения. Проанализированы основные направления и результаты реформирования образования, определен рейтинг Украины в мире по индексу глобальной конкурентоспособности. Отмечены положительные моменты децентрализации образования. Проанализированы расходы бюджета Украины и определен удельный вес расходов на образование в общей сумме бюджетных расходов. Вместе с тем очерчен круг основных проблем бюджетного обеспечения образовательной отрасли. Предложено: повысить эффективность распределения бюджетных средств на всех уровнях бюджетной системы; увеличить возможности учебных заведений по привлечению дополнительных финансовых ресурсов за счет образовательных инноваций, расширить список платных услуг, предоставляемых такими заведениями; проводить децентрализацию образования с учетом особенностей развития регионов, их производственного потенциала, демографической ситуации и интересов территориальных общин.

Ключевые слова: децентрализация образования, объединенная территориальная община, финансирование образования, расходы бюджета.

Табл.: 2. **Библ.:** 15.

Коваленко Светлана Александровна – кандидат экономических наук, доцент, кафедра государственных финансов, Харьковский институт финансов Киевского национального торгового-экономического университета (пер. Плетневский, 5, Харьков, 61003, Украина)

E-mail: svetalexkov@gmail.com

Коскіна Юлія Алексеевна – магістрантка, Харьковский институт финансов Киевского национального торгового-экономического университета (пер. Плетневский, 5, Харьков, 61003, Украина)

UDC 336.53

Kovalenko S. O., Koskina Yu. O. The Financing of the Costs of Education under Decentralization.

The article is aimed at determining the major problems in the financing of education sphere in the current context of the reform of decentralization of power in Ukraine and developing directions for solving them. The main directions and results of educational reform have been analyzed, and the ranking of Ukraine according to the Global Competitiveness Index has been defined. The positive points of the decentralization of education have been noted. The expenditure of the budget of Ukraine have been analyzed and the proportion of expenditure on education has been determined as to the total budget expenditure. Along with this, the main circle of problems of the budget provision for the education sector has been outlined. It has been proposed: to increase the efficiency of allocation of budgetary means at all levels of the budget system; to enhance the possibilities of educational institutions to attract additional financial resources through educational innovation, and to expand the list of paid services provided by such institutions; to decentralize education, taking into account the characteristics of development of regions, their productive potential, the demographic situation, and the interests of the territorial communities.

Keywords: decentralization of education, joint territorial community, financing of education, budget expenditure.

Tbl.: 2. **Bibl.:** 15.

Kovalenko Svitlana O. – PhD (Economics), Associate Professor, Department of Public Finance, Kharkiv Institute of Finance of the Kyiv National University of Trade and Economics (5 Pletnovskiy Lane, Kharkiv, 61003, Ukraine)

E-mail: svetalexkov@gmail.com

Koskina Yuliya O. – Graduate Student, Kharkiv Institute of Finance of the Kyiv National University of Trade and Economics (5 Pletnovskiy Lane, Kharkiv, 61003, Ukraine)